

Förskolenämndens budget 2024

Reviderad vid nämndsammanträde den 20 december 2023

Innehåll

1.1	Inledning.....	3
1.2	Styrning och ledning	3
1.3	Förutsättningar	5
1.4	Kommunfullmäktiges mål och uppdrag till nämnden	9
1.5	Steg för steg - fördelning av resurser	10
1.6	Förutsättningar budget 2024	11
	Fördelning av resurser 2024	12
	Centrala avsättningar.....	12
	Ram att fördela i barnpeng	14
	Fristående verksamhet	14
	Kommunal verksamhet	14
1.7	Ekonomisk och organisatorisk påverkan.....	15
2	Mål och uppdrag 2024.....	19
2.1	Göteborgs Stad ska ha en välfärd som möter göteborgarnas behov.....	19
2.2	Göteborg ska vara en jämlik och trygg stad där alla invånare ges inflytande och möjlighet till delaktighet	20
2.3	Segregationen i Göteborg ska brytas.....	21
2.4	Göteborg ska klara kompetensförsörjningen.....	22
2.5	Göteborgs Stad ska ge sina anställda en bra arbetsmiljö och goda arbetsvillkor.....	24
2.6	Göteborg ska byggas ihop till en grön och levande stad utan bostadsbrist	25
2.7	Göteborg ska vara ledande i klimatomställningen och ha en hög biologisk mångfald	25
3	Uppföljning av nämndens verksamhetsplan	27

Bilaga:

1. Avgifter 2024
2. Index 2023

1.1 Inledning

Kommunfullmäktiges budget är Göteborgs Stads övergripande styrdokument och ska styra stadens utveckling. Budgeten för förskolenämnden lyfter fram tilldelade mål och uppdrag som är prioriterade för nämnden. Därefter redovisas nämndens resursfördelning för det kommande verksamhetsåret. Utöver beslut om prioritering och fördelning ska verksamheten utföras som tidigare, enligt gällande lagstiftning och övriga styrdokument. Lagstiftning och ekonomiska ramar står över mål, riktlinjer, planer, program och policys, som ska ses som stödjande dokument. Det är nämndernas ansvar att göra verklighet av kommunfullmäktiges budgets mål och uppdrag.

1.2 Styrning och ledning

Regelstyrning

Nämnden ska inom sitt verksamhetsområde följa vad som anges i lag eller annan författning. Förskolenämnden är huvudman och ansvarar för de uppgifter som ankommer på kommunen inom förskola och pedagogisk omsorg enligt skollag och skolförordning samt övrig lagstiftning inom utbildningsområdet. Nämnden ansvarar också för öppen förskola, omsorg på obekvämt arbetstid samt verkställighet av grundskolenämndens gynnande beslut avseende pedagogisk omsorg och omsorg på obekvämt arbetstid som erbjuds i stället för fritidshem.

Ekonomistyrning

Resursfördelningsmodell

Förskolenämndens resursfördelningsmodell är utformad för att styra mot en mer likvärdig förskola. Det innebär att mer resurser styrs dit behoven är som störst.

Den största delen av förskolenämndens budget fördelas ut som en summa per barn, en så kallad barnpeng. Barnpengen består av ett grundbelopp och ett strukturbelopp.

Grundbeloppet omfattar 95 procent av barnpengen och viktas utifrån barnets ålder och vistelsetid. Fem procent av pengarna består av ett strukturbelopp som fördelas kompensatoriskt för att skillnader i barns förutsättningar och behov ska kunna utjämnas. Beloppet baseras på ett socialt index för varje enskild förskola. Indexet byggs upp av nio olika socioekonomiska bakgrundsvariabler hos alla de barn som finns inskrivna på förskolan. Indexet beställs av Statistiska centralbyrån varje år (se bilaga 2).

Vid beräkning av nämndens bidrag och barnpeng tillämpas likabehandlingsprincipen som innebär att bidrag till fristående verksamhet beräknas på samma grund som vid fördelning av resurser till kommunens egna motsvarande verksamheter (8 kap. 22 § skollagen).

Regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning

I Göteborgs stads regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning framgår att nämnd ska besluta om interna regler och riktlinjer för ekonomisk uppföljning och överföring av eget kapital vid årsskiftet (Förskolenämndens budget 2019, § 233 N608-3022/19). Reglerna ska också ange befogenhetsfördelningen mellan nämnd och dess förvaltning.

Regler för hantering av över- och underskott för förskoleenheter

Efter fastställt resultat i bokslutsberedningen gäller att 100 procent av överskott och underskott överförs till respektive enhets budget som eget kapital under förutsättning att enheten har genomfört verksamhet som överensstämmer med fastställda mål. Den ekonomiska ramen är dock styrande och överordnad prestations- och verksamhetsmål. En bedömning görs också om nya verksamheter genomförts och att överskottet uppstått genom i huvudsak egna åtgärder inom den organisatoriska enheten. Begränsningsregler tillämpas då det egna kapitalet max kan uppgå till 3 procent av omsättningen på respektive enhet. Om en enhets egna kapital är negativt ska beloppet återbetalas nästkommande budgetår. Om skulden är av betydande storlek kan avbetalningsplan upprättas på maximalt tre år.

Statsbidrag

Statsbidrag är ett sätt att ge statligt ekonomiskt stöd till specifika insatser eller syften. Varje år har förskolenämnden möjlighet att söka ett antal olika statsbidrag specifikt riktade till förskola. Inriktningen och beviljade bidragssummor kan variera från år till år vilket innebär en möjlighet att rikta styrningen samtidigt som det kan vara en osäkerhetsfaktor vid planering av verksamheten.

Kommunen erhåller statsbidrag som kompensation då maxtaxa tillämpas för avgifter för förskola och pedagogisk omsorg. I bilaga 1 redogörs för avgiftsnivåerna för 2024.

Mål och resultatstyrning

De mål som är satta i kommunfullmäktiges budget sträcker sig över hela mandatperioden om inget annat anges och ska följas upp kontinuerligt för ökad måluppfyllelse. I kommunfullmäktiges budget för 2024 har målstyrningen förändrats och riktas till samtliga nämnder och styrelser, budgeten riktar därmed inte specifika mål för respektive nämnd och styrelse. Förändringen har genomförts för att tydliggöra samt förenkla för uppföljningen och på så vis få en förbättrad måluppfyllelse. Målen som är satta i Göteborg stads budget förhåller sig till regionala, nationella samt globala mål där FN:s hållbarhetsmål utgör ramen. Uppdrag avser genomförande under ett år och kommunfullmäktiges uppdrag är överordnade nämnder och styrelser egna tilldelade uppdrag. Tillitsbaserad styrning ska eftersträvas med fokus på stadens invånare.

Det är nämndens ansvar att göra verklighet av kommunfullmäktiges styrning. Vid beslut om verksamhetsplan säkerställs hur nämnden kommer omhänderta tilldelade mål och uppdrag.

Genom beslut i Kommunfullmäktige tilldelas program och planer som åligger nämnden att följa och som berör olika staden-övergripande områden som är gemensamma för flera nämnder och styrelser vilka innehåller förväntningar på

utveckling av verksamheten. Nämnden ska också se till att den har en god intern kontroll och fortlöpande hålla sig informerad om och utvärdera hur systemet för styrning, uppföljning och kontroll fungerar.

Budget samt verksamhetsplan följs upp under året vid delårs- samt årsrapport för att ge nämnden den styrinformation som krävs för att kunna utveckla förskoleverksamheten i Göteborgs stad.

1.3 Förutsättningar

Omvärld

Omvärldsfaktorer har en stark påverkan på nämndens förutsättningar för kommande budgetår. På nationell nivå påverkas både kommuner och regioner kraftigt av höjda pensionskostnader, prisökningar och höga räntor. Detta sammantaget innebär att nämnden står inför ett utmanande år med försämrade förutsättningar för att bedriva verksamheten. När och hur inflationen dämpas är avgörande för att nå en balans igen.

Utöver de förändrade ekonomiska förutsättningarna kvarstår de långsiktiga utmaningarna. Den demografiska utvecklingen där andelen i arbetsför ålder inte ökar i samma omfattning som åldersgrupperna i behov av omsorg påverkar möjligheterna för finansiering av välfärden, den så kallade försörjningskvoten minskar. Utvecklingen utmanar även behovet av kompetensförsörjning där konkurrensen om arbetskraft ökar i kombination med att få väljer att utbilda sig för arbete i barnomsorg.

Ovan faktorer innebär att behovet av strategiska val för verksamhetens omfattning och finansiering blir nödvändig för att säkerställa verksamhetens möjligheter att utföra sitt uppdrag (SKR, ekonomirapporten, oktober 2023, Förutsättningar för budget 2024–2026, SLK 2023).

Verksamhet

Förskolan som verksamhet har inverkan på barns möjligheter att klara grundskolan där den får störst betydelse för barn från hem med mindre gynnsamma socioekonomiska förhållanden. Tillgänglighet till förskola är viktig för utvecklingen av ett jämställt samhälle bland annat genom att det skapar möjlighet för ett ökat deltagande på arbetsmarknaden.

En rad samvarierande planeringsförutsättningar påverkar förskolenämndens möjlighet att genomföra kommunfullmäktiges mål och uppdrag samt uppfylla de nationella krav som ställs på förskola som utbildning.

Förskolenämnden har ansvar för att säkerställa att alla barn har lika tillgång till en likvärdig utbildning, oberoende av geografisk hemvist och sociala samt ekonomiska förhållanden. Rektor ansvarar för att utifrån givna förutsättningar besluta om sin enhets inre organisation samt fördelning av resurser för en ökad måluppfyllelse.

Denna ansvarsfördelning innebär att nämnden behöver säkerställa förutsättningar som gör det möjligt för rektorer att, inom givna ramar, ansvara för verksamheten i enlighet med skollag och läroplan. Förutsättningarna behöver följas noga och

beaktas för att möjliggöra en fördelning av resurser som bidrar till en likvärdighet över staden.

Barn i verksamhet

Befolkningsutvecklingen för barn i åldrarna 1–5 år har en direkt påverkan på förvaltningens organisering och planeringsförutsättningar. Befolkningen kan förändras på framför allt två sätt. En del avser förändring av befolkningen mellan åren, det vill säga att befolkningen ökar eller minskar på årsbasis. Den andra delen innebär en förändring av befolkningen under ett pågående år.

Befolkningsförändring mellan 2023 – 2024

Förändring mellan år påverkar förvaltningens organisation för att säkerställa platsbehov på längre sikt. I befolkningsprognosen från 2023 så minskar befolkningen i åldrarna 1–5 år med 526 barn mellan 2023 och 2024. För åldrarna 3–5 år ökar däremot befolkningen med 161 barn. Eftersom andelen inskrivna barn i förskola generellt ökar med stigande åldersintervall får minskningen i befolkningen ingen större påverkan på antalet faktiska barn i verksamhet nästa år.

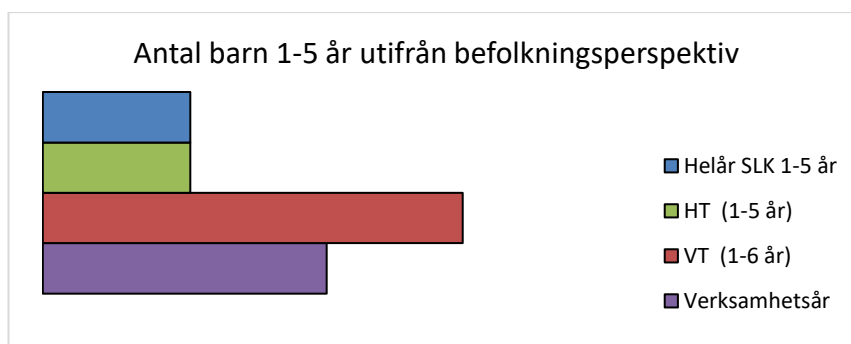
Förändring av befolkning under pågående år

En förändring under året påverkar förutsättningarna på kort sikt, under verksamhetsåret. De senaste åren har Göteborg stad haft en negativ befolkningsutveckling under året, vilket inneburit att befolkningen varit större i början av året, än vid slutet. För perioden 2019–2022 har befolkningen i åldersgruppen 1–5 år varit 843 barn (snitt per år) fler i januari månad jämfört med december månad, vilket innebär att nämnden då har fler barn att hantera i början av året jämfört med utfall i december månad.

Befolkningsförändringar och ramtilldelning

Befolkningsförändringen påverkar även förvaltningens ekonomiska förutsättningar då den tilldelning av resurser som ges i nämndbidrag utgår från förväntad befolkningsutveckling per december kommande budgetår. Nedan graf avser olika perspektiv på befolkning och syftar till att visa på skillnaderna mellan verksamhetsåret och utfall helår som ligger till grund för ramtilldelningen.

Olika perspektiv på befolkning 1–5 år

Förklaring: Høstterminen speglar ramtilldelningen i åldern 1–5 år. Både vårtermin och høsttermin påverkas av hur befolkningen rör sig inom året. Verksamhetsåret är ett medelvärde av VT och HT då förvaltningen har 6-åringar i verksamheten under halva året. Ramtilldelning görs utifrån antalet barn 1–5 år per 31 december. Verksamhetsåret hanterar då fler barn.

För 2024 är det en negativ befolkningsutveckling i de yngre åldrarna 1–2 år medan 3–5 år ökar något. Tilldelningen av nämndbidraget utgår från åldern 1–5 år vilket för 2024 innebär som tidigare beskrivits att minskningen är störst i den åldersgrupp som i mindre utsträckning befinner sig i verksamhet medan de äldre barnen som är i verksamhet hela året ökar. Effekten förstärks i och med att befolkningen i åldersgruppen 1–5 år även minskar under året, det vill säga att det är fler barn i januari månad jämfört med december månad.

Befolkningsprognos 2023 - 2027

Ålder	2023	2024	2025	2026	2027
1 år	6519	6450	6556	6737	6948
2 år	6992	6374	6307	6401	6570
3 år	6596	6829	6255	6190	6280
4 år	6497	6493	6707	6168	6110
5 år	6503	6435	6427	6628	6121
Totalt	33 107	32 581	32 252	32 124	32 029

Förklaring: Stadsledningskontorets befolkningsprognos för 2023.

Platsprognos

Förvaltningens modell för att beräkna platsprognos bygger på befolkningsprognosen från Stadsledningskontoret, men tar även hänsyn till de flyttmönster som finns under pågående år. Platsprognosen beräknas även per åldersgrupp och per månad. Detta för att få en högre precision då andelen inskrivna i verksamhet skiljer sig under året och per åldersgrupp. Platsprognosen följs upp månadsvis och eventuella avvikelser i utfall justeras primärt via den placeringskapacitet som är framtagen.

Utbyggnad av förskolelokaler bygger på den befolkningsprognos som årligen uppdateras och som redovisar förväntad förändring över tid. Då planering och byggnation är tidsmässigt långa processer har behoven förändrats i takt med att förskolelokaler färdigställts. En effektiv användning av befintliga lokaler är väsentlig då lokalkostnaderna ökat till följd av obalans mellan antal barn och tillgång på platser samt hyresmodellen i staden.

Personal i verksamhet

En grundläggande förutsättning för att erbjuda förskoleverksamhet med hög kvalitet är tillgång till utbildad personal. Förskolan i Göteborgs stad står, liksom övriga kommuner i landet, inför utmaningen att det råder brist på förskollärare och barnskötare med anledning av att det inte finns tillräckligt många utbildade att tillgå.

Fördelningen av utbildad personal varierar både mellan och inom stadens utbildningsområden likväl som barns socioekonomiska förutsättningar. Personalens förutsättningar och kompetens är på så vis betydande för en positiv utveckling av verksamheten och möjligheten för varje barn att tillgodose sig utbildningen oavsett var i staden barnet bor.

Sjuktalet inom förskoleförvaltningen har minskat något vad det gäller korttidsfrånvaro. Långtidssjukfrånvaron ligger kvar på samma nivå som föregående år. Sjukfrånvaron är dock fortsatt hög i relation till övriga nämnder i staden. För att hantera frånvaron har förvaltningen behov av extra bemanning för att genomföra uppdraget och har en vikarietillsättning omkring 4,9 procent till och med november månad.

Rektorer och andra enhetschefer inom förskolans verksamhet har ett stort personalansvar med många medarbetare. Rektorsuppdraget omfattas av många krav för att upprätthålla en fungerande verksamhet. Ovan faktorer påverkar rektors organisatoriska förutsättningar och deras möjlighet att leda sina verksamheter.

1.4 Kommunfullmäktiges mål och uppdrag till nämnden

I Kommunfullmäktiges budget för 2024 riktas samtliga mål till alla nämnder och styrelser. Målen sträcker sig över hela mandatperioden om inget annat anges och ska följas upp kontinuerligt för ökad måluppfyllelse. Uppdragen ska utföras under budgetåret.

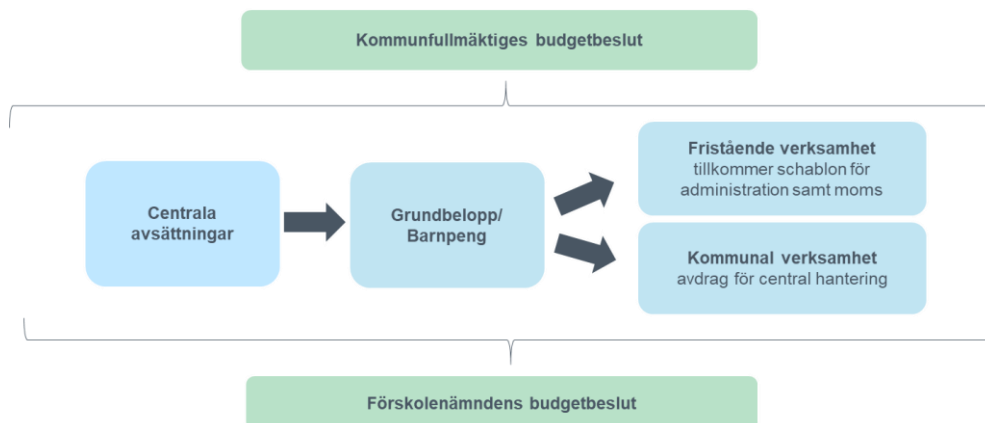
Kommunfullmäktiges mål till samtliga nämnder
Göteborg ska vara en jämlik och trygg stad där alla invånare ges inflytande och möjlighet till delaktighet
Segregationen i Göteborg ska brytas
Göteborg ska klara kompetensförsörjningen
Göteborg ska byggas ihop till en grön och levande stad utan bostadsbrist
Göteborg ska vara ledande i klimatomställningen och ha en hög biologisk mångfald
Göteborgs Stad ska ha en välfärd som möter göteborgarnas behov
Göteborgs Stad ska ge sina anställda en bra arbetsmiljö och goda arbetsvillkor

Kommunfullmäktiges budgetuppdrag till förskolenämnden
Förskolenämnden får i uppdrag att utveckla den uppsökande verksamheten för att fler barn ska skrivas in och delta i förskolan
Förskolenämnden får i uppdrag att utreda hur öppethållande under senare delen av dagen kan organiseras för att underlätta schemaläggning för personal och förbättra det pedagogiska innehållet för barnen
Förskolenämnden får i uppdrag att erbjuda förskoleplats för alla barn som bor eller vistas under längre tid i Göteborg
Förskolenämnden får i uppdrag att säkerställa att förskolan inte kräver att barn tar med sig matsäck eller mellanmål i förskolan
Förskolenämnden får i uppdrag att utöka regnbågstiderna på öppna förskolan

Kommunfullmäktiges budgetuppdrag till samtliga nämnder
Äldre- samt vård och omsorgsnämnden, nämnden för funktions - stöd, förskolenämnden och socialnämnderna får i uppdrag att genomlysna sina verksamheter för att identifiera administrativa arbetsuppgifter som bedöms möjliga att ta bort i syfte att frigöra tid och resurser till brukarnära arbete. Kartläggningen ska redovisas till kommunstyrelsen.
Äldre samt vård- och omsorgsnämnden, nämnden för funktionsstöd och förskolenämnden får i uppdrag att minska andelen visstidsanställda och öka andelen tillsvidareanställda i sina verksamheter.
Alla nämnder och bolagsstyrelser får i uppdrag att tillgängliggöra lokaler som efterfrågas av valnämnden för att säkerställa tillgång till vallokaler över hela Göteborg

Kommunfullmäktiges budgetuppdrag i samverkan med annan nämnd
Socialnämnderna får i uppdrag att i samverkan med förskolenämnden , grundskolenämnden och utbildningsnämnden arbeta med trygghetsskapande och brottsförebyggande insatser i och nära berörda verksamheter.

1.5 Steg för steg - fördelning av resurser

Steg 1 - Kommunfullmäktiges budgetbeslut

I budgeten beslutar kommunfullmäktige vilken budgetram som förskolenämnden får. Det blir utgångspunkten för resursfördelningen.

Steg 2 - Centrala avsättningar

I steg 2 dras nämndens kostnader för myndighetsutövning, administration samt reserv för befolkning- och efterfrågeförändring av från budgetramen. Även avsättning för förebyggande och ej lagstadgad verksamhet samt interkommunal ersättning och särskilt stöd (tilläggsbelopp) görs i detta steg.

Steg 3 - Barnpeng

Barnpengen beräknas utifrån den budget som återstår efter att centrala avsättningar gjorts. Barnpengen delas in i två delar, grundbelopp och strukturbelopp, via resursfördelningsmodellen. Grundbeloppet bestäms per barn i förskolan och är lika för både kommunal och fristående verksamhet.

Steg 4 – Avdrag för kommunal verksamhet

För de kommunala förskolorna återstår steget att göra avdrag för sådan central hantering som förvaltningen valt att organisera under stöдавdelningarna, exempelvis lokaler och barnhälsa.

1.6 Förutsättningar budget 2024

Nämndens kommunbidrag för 2024 är 4 942 mkr. Jämfört med 2023 ökar nämndens kommunbidrag med 175 mkr, vilket motsvarar en ramhöjning med 3,7 procent.

Ramhöjningen ska täcka kostnader för löne- och prisökningar, ökade lokalkostnader samt personalomkostnader.

Förvaltningens bedömning är att:

- Personalomkostnaderna ökar med 1,22 procent vilket motsvarar cirka 30 mkr.
- Lokalkostnader ökar med 15,6 procent vilket motsvarar 99 mkr
- Budget för intern service ökar mellan 2023 och 2024 med 5 procent vilket motsvarar 23,3 mkr.

I budgeterade kostnader ingår effektiviseringar och tagna risker med:

- Effektivisering på stödavdelningarna med 9 mkr
- Effektivisering på Intern service med 10 mkr
- Risk, befolknings- och efterfrågeförändringar minskar gentemot 2023 års nivå med 10 mkr.
- Generell effektivisering centralt med 2 mkr

Risker inför budget 2024

Enligt SKR:s bedömning kommer kostnaderna för avtalspensioner i kommunsektorn att öka under 2024 på grund av den höga inflationstakten. Även den höjda premien för den avgiftsbestämda pensionen i det nya pensionsavtalet AKAP-KR bidrar till kostnadsökningen. Kostnaderna ökar ytterligare på grund av det beslutade inkomstbasbeloppet för 2024 vilket medför att PO-pålägget behöver revideras. Genomsnittligt PO-pålägg för pensionskostnaderna för 2024 ökar enligt prognoser med ytterligare 1,4 procentenheter (Enligt nyhetsarkiv ekonomi SKR).

För förskoleförvaltningen innebär de ökade personalomkostnaderna om 1,4 procent en merkostnad med cirka 35 mkr, vilket inte är medräknat i föreslagen barnpeng eller i analysen av obalansen.

För att förbättra förskolornas planeringsförutsättningar beslutade nämnden att statsbidragen för kvalitetshöjande åtgärder i förskolan ska fördelas i samband med budget enligt samma principer som barnpengen fördelas till samtliga förskolor. Ramarna för fristående förskolor beslutas i eget ärende (N608-3212/23).

Fördelning av resurser 2024

Förskola	2023	2024
Förskolenämndens ram	4 766 920	4 941 650
Centrala avsättningar		
Administration mm ink löneavtal, löneskuld, mötescentrum	-293 195	-313 915
Risk, befolknings- och efterfrågeförändringar	-20 000	-10 000
Kommungemensamma tjänster	-97 113	-122 996
Överkapacitet lokaler	-10 226	-23 604
2023 språkutveckling personal / 2024 vidareutbildning befintlig personal på betald arbetstid.	-10 000	-6 000
7 timmars-arbetsdag	-2 000	-4 000
Skolor med konfessionell inriktning	-400	-800
Deltagande i skola	-2 300	-4 600
Återstår	4 331 685	4 455 735
Förebyggande och ej lagstadgad verksamhet		
Pedagogisk omsorg (egen verks)	-24 161	-22 474
Pedagogisk omsorg samt omsorg på obekväm arbetstid (frist. verks)	-23 203	-23 770
Omsorg på obekväm arbetstid (inkl. utökning)	-17 304	-19 160
Öppen förskola	-32 840	-31 840
Rektorer öppna förskolan och pedagogisk omsorg	-4 683	-4 826
Lokalhyror öppen förskola, familjecentraler och dbv	-5 205	-12 221
Jämlik stad (processledare)	-4 000	-4 000
Försäkring alla stadens barn	-3 800	-4 309
Återstår förskolor	4 216 489	4 333 135
Ersättning för interkommunal placering, fristående verksamhet och särskilt stöd		
Tillkommer ersättning från andra kommuner	8 204	11 088
Särskilt stöd och tilläggsbelopp	-73 816	-78 713
Specialförskolor	-25 907	-26 235
Ersättning barn i andra kommuner	-17 353	-17 421
Ersättning barn i fristående i andra kommuner	-27 441	-27 151
Ram att fördela i barnpeng	4 080 176	4 194 703
Avgår barnpeng totalt	686 744	746 947

Centrala avsättningar

Kommuner har kostnader kopplade till sitt generella myndighetsansvar eller till sitt huvudmannansvar enligt skollagen som enskilda huvudmän inte har. Dessa kostnader finns synliggjorda under centrala avsättningar.

Kostnadsökningar som skett under centrala avsättningar avser återställning av

budget för Intraservice, tomställda lokaler samt löneökningar och personalomkostnader.

Om faktorer i omvärlden som till exempel efterfrågeökning avviker från planerna bör nämnden ha en ekonomisk buffert för den här typen av riskhantering. Nämnden tar årligen ställning till buffertens storlek utifrån riskvärdering i sitt budgetbeslut. I budget har **10 mkr (0,2 procent)** avsatts för riskhantering.

Förebyggande och ej lagstadgad verksamhet

Resurser till pedagogisk omsorg fördelas med en prestationsbaserad modell. Modellen bygger på samma principer som används vid fördelning till de fristående enheterna som har pedagogisk omsorg. Fördelningsmodellen har sin utgångspunkt i beslutad resursfördelningsmodell för förskolan.

Den modell som används vid fördelning av resurser till omsorg på obekvämt arbetstid består av två delar; dels en ersättning för de barn som är inskrivna i den ordinarie dagtidsverksamheten, dels ett anslag för den tid som utgör omsorg på obekvämt arbetstid. Detta innebär att det för inskrivna barn i dagverksamheten utgår barnpeng och att verksamheten som bedriver omsorg på obekvämt arbetstid får ett fast anslag per avdelning.

Det finns idag 21 öppna förskolor i staden som är helt anslagsfinansierade. Av dessa är det 11 öppna förskolor som är samlokaliserade med annan verksamhet. Öppna förskolan har räknats upp med index och har i övrigt inga effektiviseringsåtaganden i budget 2023.

Ersättning för interkommunal placering, fristående verksamhet och särskilt stöd

När ett barn i fristående verksamhet är i behov av omfattande särskilt stöd ska hemkommunen betala ett tilläggsbelopp. Beloppet för barn i behov av särskilt stöd ska bestämmas individuellt utifrån barnens behov.

För att ge barn som är i behov av omfattande särskilt stöd finns motsvarande hantering som ovan för den kommunala verksamheten. Avdelningen för verksamhetsstöd har kartlagt behovet och utvecklat en modell för hantering av ansökningar och fördelning av medel. Budget för barn i behov av särskilt stöd har 2024 räknats upp med index.

Idag har förvaltningen fem centralt anslagsfinansierade specialförskolor.

- Bronsåldersgatan tal och språk
- Bronsåldersgatan döv och hörsel
- Kålhagen 2 (Specialförskola Nallen)
- Welandersgatan 37 (Broströmsgården)
- Arve Marias Väg 21

Ram att fördela i barnpeng

Ram att fördela till fristående och kommunala förskolor i grundbelopp och strukturbelopp, har ökat med **2 procent** jämfört med 2023.

Barnpeng

Grundbelopp			
Ålder/serviceform	15 tim	25 tim	heltid
0-2 år	87 457	131 185	174 913
3-5 år	65 592	98 389	131 185

Grundbelopp småskalighet	
Ålder/serviceform	15, 25 och heltid
0-2 år	166 474
3-5 år	123 751

Fristående verksamhet

Ersättningsbelopp till fristående verksamhet beslutas i eget ärende (N608-3213/23).

Kommunal verksamhet

Avgår kommunala enheter	Kommunal enheter 2023	Kommunal enheter 2024
Lokaler	-633 755	-706 279
Rektorer	-166 740	-178 664
Löneavtal	-72 351	-96 857
Barnhälsa	-57 908	-60 898
Digitalisering	-1 350	-3 529
Intern service	-483 155	-501 424
Fastighetsservice	-26 952	-30 534
Personalförstärkning nyetablering	-6 400	-4 500
Strategisk personalplanering	-1 500	-1 500
Kompetens och arbetsmarknad	-12 179	-9 753
Anslagsfinansierad verks glesbygd	-1 068	-966
Intraprenad Kössö förskola	-1 944	-2 024
Anslag en-avdelningsförskolor	-2 200	-2 400
KULF (Samverkan)	-1 000	-1 000
Tillkommer avgifter och bidrag	243 291	278 268
Avgår kommunala enheter	-1 220 211	-1 322 060
Förändring		-101 848

Efter att ramen till barnpengen är fastställd och beloppen per barn är beräknade görs det avdrag för de kommunala förskolorna. Förvaltningen har valt att organisera verksamhet som inte är pedagogisk utanför rektorernas ansvar. De avdrag som görs avser budget för till exempel hyror, intern service, barnhälsa, lönerrevision och digitalisering. Avdrag görs även för budgetmedel som ska omfördelas internt mellan förskolor, så som är fallet med förskolorna på öarna i södra skärgården och en-avdelningsförskolor.

Barnpengen ökar med 2 procent jämfört med 2023. De centrala avdrag som görs för de kommunala förskolorna ökar med 8,3 procent vilket motsvarar 102 mkr. Nettoeffekten för de kommunala förskolorna efter avdragen blir en minskning av barnpengen med 0,9 procent.

För att få en samlad bild över effekten för de kommunala förskolorna behöver hänsyn även tas till statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder. I förvaltningens budgetförslag för 2024 ingår hela bidragsramen om 165 mkr. Om statsbidraget inkluderas blir nettoeffekten på de kommunala förskolornas barnpeng, efter avdrag, oförändrad jämfört med 2023.

Om barnpengen till kommunala förskolor (efter avdrag) ska kompenseras fullt ut för löneökningar och höjning av personalomkostnader behöver den procentuella ökningen vara 4,1 procent. Effekten för den pedagogiska verksamheten blir en effektivisering om 4,1 procent, vilket motsvarar cirka 110 mkr.

Sammantaget är det en rad samvarierande faktorer som påverkar förutsättningarna för kommande års planering av verksamheten.

- Generella prisökningar på varor och tjänster.
- Ökade kostnader för löneökningar samt personalomkostnader för 2024.
- Ramtilldelningen utifrån stadens fördelningsmodell där tilldelning sker utifrån förväntad efterfrågan för åldern 1–5 år får inverkan då befolkningen inom åldersgruppen förväntas minska för december 2024, men förvaltningen har fler barn i verksamhet under året.
- Ökade lokalkostnader till följd av höjd internräta.
- De risker som togs i budget 2023 avseende kostnader för kommungemensamma tjänster samt lokalkostnader har inte tagits i budget 2024. Därmed är budgeten lagd utifrån Intraservice och Stadsfastighetsförvaltningens prognoser för kommande år.
- Ansträngt ekonomiskt utgångsläge utifrån resultat av 2023 års budget.

Budget för 2024 innebär att förskolenämnden behöver fokusera på effektiviseringsåtgärder för att minska verksamhetens kostnader under kommande år och därav i sin planering noga värdera det som ska genomföras under året.

1.7 Ekonomisk och organisatorisk påverkan

Efter att barnpengen har beslutats kommer chefer se över konsekvenserna för sin enhet och vid underskott kommer handlingsplaner för att anpassa verksamheten

utifrån den beslutade ekonomiska ramen att tas fram.

De ovan nämnda behoven av effektiviseringar är genomsnittssiffror som kommer att variera mellan olika enheter. Genomförandet av budget 2024 förväntas präglas av både anpassningar utifrån färre barn och besparingar utifrån beslutad barnpeng. Anpassningsbehoven som beskrivits ovan är helårseffekt. Det är angeläget att förvaltningen tidigt påbörjar arbetet för att inte anpassningsbehoven ska växa ytterligare.

Budgeten innebär att förskolenämnden behöver fokusera på effektiviseringsåtgärder för att anpassa verksamheten genom ett:

- Ökat behov av att utveckla bemanningsarbetet för att sänka antal timanställda.
- Ökat behov av att sänka sjukfrånvaron.
- Ökat behov av att anpassa organisationen utifrån förändrat barnantal vilket ställer krav på snabbare omställningsarbete för att minska risken att personal hamnar i omställning.
- Behov av att tomställa avdelningar/enheter för att därigenom optimera bemanningen och förhindra att enheter inte har fulla barngrupper.
- Behov av enhetlig och tydlig kommunikation till medarbetare och vårdnadshavare kring förändringar.

Det ovan beskrivna arbetet med att ta fram handlingsplaner kommer att resultera i mera konkreta åtgärdsplaner och konsekvensbeskrivningar utifrån respektive verksamhetschefs ansvarsområde.

Nämndens verksamhetsplan 2024

Inledning

Förskolenämndens budget redogör för nämndens resursfördelning för det kommande verksamhetsåret. Enligt Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll ska nämnden, utöver budgethandlingen, årligen upprätta en verksamhetsplan. Verksamhetsplanen anger hur nämnden avser att styra för att nå god måluppfyllelse och beskrivs utifrån den ambition som är satt via mål och uppdrag.

Lagstiftning och ekonomiska ramar står över mål, riktlinjer, planer, program och policys, som ska ses som stödjande dokument. Möjligheten att styra utveckling behöver därmed värderas i förhållande till tilldelat nämndbidrag och ekonomiska prioriteringar som fastställts i kommunfullmäktiges budget.

Nämndens kommunbidrag för 2024 innebär att förskolenämndens planering och uppföljning behöver fokusera på effektiviseringsåtgärder för att minska verksamhetens kostnader. Därför behöver nämndens utvecklingsinsatser värderas och prioriteras utifrån vad lagstiftning kräver och en rimlig ambitionsnivå.

2 Mål och uppdrag 2024

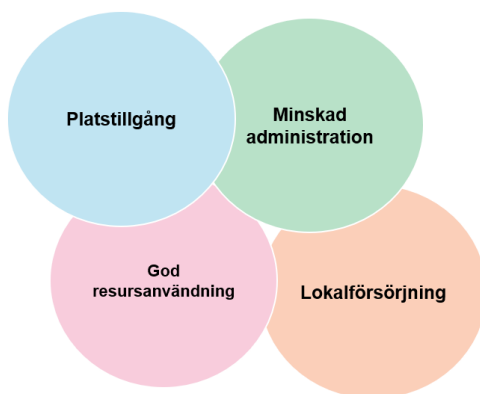
I kommunfullmäktiges budgetbeslut tilldelas samtliga nämnder och bolag i Göteborgs stad ansvar för sju övergripande mål. Inriktningarna i budgeten beskriver de strategier och arbetssätt som huvudsakligen förväntas bidra till måluppfyllelse. Målen gäller för hela mandatperioden och måluppfyllelse ska eftersträvas snarast möjligt.

I följande planering beskrivs Förskolenämndens planering för att nå god måluppfyllelse.

2.1 Göteborgs Stad ska ha en välfärd som möter göteborgarnas behov

I inriktningen i kommunfullmäktiges budget står framskrivet att:

”Göteborg Stads budget tar ansvar för Göteborg och dess invånare. I årets budget finns inga stora ekonomiska satsningar. Fokus är i stället att säkra välfärden och klimatarbetet genom bland annat en fullständig kompensation för de kostnadsökningar som Göteborgs Stads verksamheter står inför. För att kunna prioritera första linjens personal på lång sikt ska effektiviseringar i det administrativa arbetet genomföras”. (Göteborg stads budget 2024, avsnitt Ekonomi)

Förskolenämnden omhändertar målet att Göteborg stad ska ha en välfärd som möter göteborgarnas behov genom arbete för att säkra en effektiv ekonomistyrning i förvaltningens. Följande prioriteras 2024:

God resursanvändning

Förvaltningen ska utveckla uppföljningsarbetet för att säkerställa en god resursanvändning i enlighet med stadens riktlinjer för ekonomisk planering, budget och uppföljning. Förvaltningens nya organisering från och med 1 januari 2024 möjliggör en mer tydlig och ändamålsenlig styrning och uppföljning av ekonomin på olika ansvarsnivåer.

Det operativa planerings- och uppföljningsarbetet för att säkerställa en budget i balans behöver kompletteras med långsiktiga strategier för att säkra kvalitet och

samtidigt minska förvaltningens kostnader över tid. Under 2024 ska arbete för att minska administrationen genomföras.

Lokalförsörjning och platstillgång

En väsentlig del av nämndens kostnadsökningar de senaste åren utgörs av lokalkostnader. Förvaltningen ska fortsätta arbetet för att utveckla en ändamålsenlig lokalförsörjning, exempelvis genom att förbättra beställarkompetensen. Förvaltningen ska se över möjligheten att avveckla små, kostnadsdrivande enheter med bristande kvalitet. Arbetet ska kopplas ihop med processen för platstillgång. Förskolenämndens befintliga servicenivå behöver ses över och eventuellt justeras så att den på ett rimligt sätt säkerställer en tillgång på platser som möter vårdnadshavares behov utifrån skollagens krav.

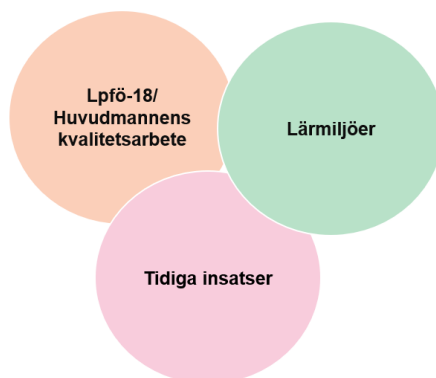
Arbetet med två budgetuppdrag 2024 kopplas till målet:

Uppdrag i KF budget:
Förskolenämnden får i uppdrag att erbjuda förskoleplats för alla barn som bor eller vistas under längre tid i Göteborg.
Äldre- samt vård och omsorgsnämnden, nämnden för funktions - stöd, förskolenämnden och socialnämnderna får i uppdrag att genomlysna sina verksamheter för att identifiera administrativa arbetsuppgifter som bedöms möjliga att ta bort i syfte att frigöra tid och resurser till brukarnära arbete.

2.2 Göteborg ska vara en jämlik och trygg stad där alla invånare ges inflytande och möjlighet till delaktighet

I inriktningen i kommunfullmäktiges budget står framskrivet att:

”En välfungerande förskola är avgörande för ett jämställt och jämlikt samhälle och spelar en väsentlig roll för familjer att få en fungerande vardag, inklusive barnomsorg på obekvämt arbetstid.” (Göteborgs stads budget 2024, avsnitt Förskola)

Förskolenämnden omhändertar målet att Göteborg ska vara en jämlik och trygg stad där alla invånare ges inflytande och möjlighet till delaktighet genom att arbete med följande prioriteras 2024:

Huvudmannens kvalitetsarbete

Förvaltningens ska utveckla och förtydliga systematiken för planering och uppföljning (huvudmannens kvalitetsarbete). Genom att huvudmannens systematik utvecklas kan resurser riktas och därmed åtgärder vidtas för att säkerställa kvaliteten på utbildningen.

Lär miljöer

Förvaltningen ska utveckla tillgängliga, ändamålsenliga och trygga lärmiljöer där barn kan ta del av utbildning och undervisning oavsett funktionalitet, ute som inne.

Tidiga insatser

Förvaltningen ska fortsatt arbeta med främjande och förebyggande insatser med olika samverkansparter för att bidra till trygga uppväxtvillkor och kompensera för skillnader mellan barns olika förutsättningar.

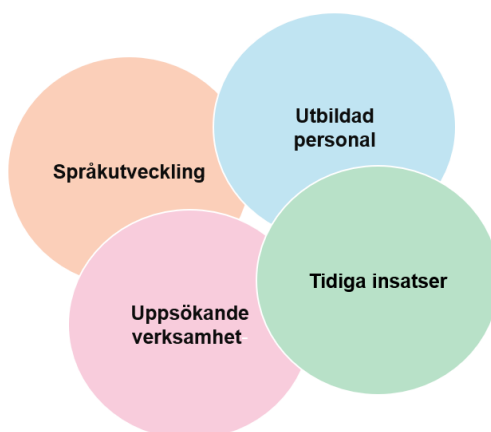
Arbetet med två av kommunfullmäktiges uppdrag 2024 kopplas till målet:

Uppdrag i KF budget:
Förskolenämnden får i uppdrag att utöka regnbågstiderna på öppna förskolan.
Förskolenämnden får i uppdrag att utreda hur öppethållande under senare delen av dagen kan organiseras för att underlätta schemaläggning för personal och förbättra det pedagogiska innehållet för barnen

2.3 Segregationen i Göteborg ska brytas

I inriktningen i kommunfullmäktiges budget står framskrivet att:

”Göteborgs Stads förskolor ska lägga stor vikt att stimulera barnens språkutveckling, exempelvis med läsfrämjande insatser. Fler utbildade pedagoger behöver lockas till att arbeta i socioekonomiskt utsatta stadsdelar. För att få fler barn till förskolan ska uppsökande verksamhet ske från och med att barnet fyller tre år. Samarbetet med öppna förskolan, kulturtolkar och familjecentraler är viktiga för att ge barn en bra start i utbildningskedjan och för att stärka det förebyggande arbetet”. (Göteborgs stads budget 2024, avsnitt Förskola)

Förskolenämnden omhändertar målet att segregationen i Göteborg ska brytas genom arbete, bland annat utifrån framtagna språkstrategi samt handlingsplan för fler barn i förskola. Följande prioriteras 2024:

Uppsökande verksamhet

Förvaltningen ska utveckla sina arbetssätt för att få fler barn att delta i förskola. För att förskolan ska få positiva effekter på barns framtida prestationer i skolan och i samhället behöver verksamheten de möter vara av god kvalitet och personalen ha de kvalifikationer och den kompetens som krävs.

Utbildad personal

Förvaltningen ska fortsätta arbetet med kompetenshöjande utbildningsinsatser för befintlig personal. Förvaltningen ska undersöka möjligheter till anpassat stöd för medarbetare och chefer i socioekonomiskt utsatta områden.

Språkutveckling

Satsningar för att förstärka språkutvecklingen ska riktas till de förskolor som har störst behov.

Tidiga insatser

Förvaltningen ska fortsatt arbeta med främjande och förebyggande insatser med olika samverkansparter för att motverka utanförskap och främja integration.

Arbetet med ett budgetuppdrag 2024 kopplas till målet:

Uppdrag i KF budget:
Förskolenämnden får i uppdrag att utveckla den uppsökande verksamheten för att fler barn ska skrivas in och delta i förskolan.

2.4 Göteborg ska klara kompetensförsörjningen

I inriktningen i kommunfullmäktiges budget står framskrivet att:

"För att rekrytera och behålla personal ska Göteborgs Stad erbjuda hälsofrämjande arbetsplatser. Anställda ska ha goda arbetsvillkor, bra arbetsmiljö och trygga tillsvidareanställningar".

"För att säkra kompetensförsörjningen ska Göteborgs Stad bland annat erbjuda löpande utbildningar och kompetensutveckling samt validering av kunskaper".

"Befintlig personal ska erbjudas vidareutbildning på betald arbetstid. Det gäller även erfarna och lämpliga vikarier som behöver vidareutbildning för att kunna tillsvidareanställas. Förskolepersonalen behöver bättre villkor och ska ges rätt verktyg för att kunna utföra sitt arbete". (Göteborgs stads budget 2024, avsnitt Personal samt Förskola)

Förskolenämnden omhändertar målet att Göteborg ska klara kompetensförsörjningen genom förvaltningens arbete utifrån framtagna kompetensförsörjningsplan. Följande prioriteras 2024:

Stöd medarbetares utveckling

Förvaltningen ska fortsätta arbetet med att, utifrån behov, ge förutsättningar för riktade kompetenshöjande insatser hos befintlig personal. Det sker exempelvis genom valideringsutbildning till barnskötare, språkhöjande insatser för personal samt ledarskap för förskollärare.

Förslag på arbetssätt som möjliggör en verksamhetsnära lärmiljö, där ett språkstödande sammanhang ingår, ska tas fram.

Förvaltningen ska utveckla en förvaltningsgemensam introduktion för nya medarbetare.

Stärk ledarskapet

Insatser för att förbättra chefers förutsättningar skall prioriteras. Förvaltningen ska påbörja utveckling av en samlad chefs- och ledarutvecklingsplattform för förvaltningen. Introduktion och mentorskap för nya chefer ska utvecklas.

Använd kompetensen rätt

Den kompetens som finns i organisationen behöver utvecklas utifrån verksamhetens behov - kompetensutmaningen kommer inte kunna lösas med enbart nya rekryteringar. Förvaltningen ska fortsätta arbetet med strategisk personalplanering och hållbar bemanning - rätt kompetens på rätt plats i rätt tid, för barnens, medarbetarnas och verksamhetens bästa. Arbetet med att förtydliga roller, ansvar, beslutsforum med mera ska fortsätta i förvaltningen.

Attrahera och rekrytera

Genom breddad rekrytering kan potentiella medarbetare rekryteras som kanske annars inte valt att arbeta inom förskolan. Förvaltningen ska utveckla arbetet med praktikplatser och feriejobb. Samarbetet med Arbetsmarknad och vuxenutbildning gällande arbetsmarknadsanställningar ska fortsätta.

Arbetet med ett budgetuppdrag kopplas till målet:

Uppdrag i KF budget:

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden, nämnden för funktionsstöd och **förskolenämnden** får i uppdrag att minska andelen visstidsanställda och öka andelen tillsvidareanställda i sina verksamheter.

2.5 Göteborgs Stad ska ge sina anställda en bra arbetsmiljö och goda arbetsvillkor

I inriktningen i kommunfullmäktiges budget står framskrivet att:

”För att rekrytera och behålla personal ska Göteborgs Stad erbjuda hälsofrämjande arbetsplatser. Det bidrar även till att minska både korta och långa sjukskrivningar”.

”Första linjens personal utgör basen i välfärden och ska erbjudas en bättre arbetsmiljö och mer hållbara arbetsvillkor”.

”Arbetsmiljön ska förbättras och sjukskrivningstalen minska. Insatser för att minska personalomsättningen ska göras då många personalbyten är negativt för barnen och skapar stora kostnader för verksamheten”.

”Förskolepersonalen behöver bättre villkor och ska ges rätt verktyg för att kunna utföra sitt arbete”. (Göteborgs stads budget 2024, avsnitt Personal samt Förskola)

Förskolenämnden omhändertar målet genom arbete utifrån framtagna kompetensförsörjningsplan i förvaltningen. Flera områden i nämndens planering för att omhänderta målet att Göteborg ska klara kompetensförsörjningen får effekt även för upplevelsen av arbetsmiljön. Utöver ovan nämnda aktiviteter ska följande prioriteras 2024:

Prioritera arbetsmiljöarbetet

Arbetet med friskfaktorer samt åtgärder för att sänka ohälsotalen ska fortsätta. Återhämtningspaketet ska implementeras. Ett långsiktigt mål är en hållbar arbetsmiljö som möjliggör ett förlängt arbetsliv. Förvaltningen ska undersöka varför medarbetare lämnar genom att följa upp och utveckla avgångsrutinen.

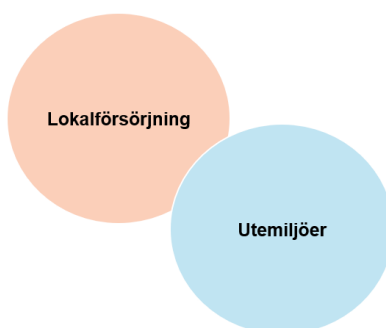
Arbetsvillkor

Förvaltningen ska undersöka vilket stöd och vilka förmåner som verksamheten efterfrågar för att förbättra arbetsvillkoren. En del är att arbeta proaktivt med arbetsvillkor som möjliggör ett förlängt arbetsliv såsom exempelvis mentorskap.

2.6 Göteborg ska byggas ihop till en grön och levande stad utan bostadsbrist

I inriktningen i kommunfullmäktiges budget står framskrivet att:

”För att kunna producera fler bostäder i centrala och halvcentrala lägen är det viktigt att välfärdsnämnderna får möjlighet att inkomma med synpunkter tidigt kring behoven av offentlig service och samhällsfunktioner”. (Göteborgs stads budget 2024, avsnitt Bostäder och lokaler).

Förskolenämndens omhändertar målet genom arbete utifrån framtagna lokalbehovsplan samt miljöplan i förvaltningen. Följande prioriteras 2024:

Lokalförsörjning

Förvaltningen ska arbeta med att skapa förutsättningar för gröna ytor i utemiljön via stadsplanering i ett tidigt skede, genom samverkan inom staden.

Utemiljöer

Åtgärder som främjar biologisk mångfald ska genomföras, exempelvis genom krav vid inköp och vid utformning av utemiljöer tillsammans med stadsfastighetsförvaltningen.

2.7 Göteborg ska vara ledande i klimatomställningen och ha en hög biologisk mångfald

I inriktningen i kommunfullmäktiges budget står framskrivet att:

”Avfallsplanens mål ska nås och resurs- och energieffektiviseringen öka, bland annat genom cirkulär ekonomi. Alla som bor och vistas i Göteborg ska ha en hälsosam livsmiljö fri från farliga kemikalier, buller och föroreningar. Barn är mer känsliga för hälsofarlig påverkan än vuxna. Därför ska miljöer där barn vistas

prioriteras. Samtliga konferenser som anordnas av Göteborg Stad ska erbjuda vegetarisk kost som förstahandsalternativ och kött/fisk som andrahandsalternativ".
(Göteborgs stads budget 2024, avsnitt Miljö, klimat och energi)

Förskolenämndens omhändertar målet genom förvaltningens arbete utifrån beslutad miljöplan. Följande prioriteras 2024:

Minska avfall

Förvaltningens avfall ska både förebyggas och hanteras på rätt sätt genom effektivt arbete med källsortering i vardagen och genom att hitta lösningar för att förhindra att avfall uppstår.

Återbruk

Förvaltningen ska återbruka och öka livslängden på möbler, material och utrustning. Hela organisationen är med och skapar förutsättningar för samt bidrar till återbruk.

Hållbar mat

Förvaltningen väljer hållbara livsmedel som har begränsad klimatpåverkan. Här inkluderas ekologiska och säsongsbetonade livsmedel. Mat som köps in vid konferenser, möten och firanden är vegetarisk. Arbete med att minska matsvinn pågår i samtliga led.

3 Uppföljning av nämndens verksamhetsplan

Uppföljning av kommunfullmäktiges budget, uppnådda resultat samt ekonomi sker genom tre uppföljningstillfällen under året. Uppföljningarna innefattar både uppföljning och avvikelserapportering till kommunledningen samt fördjupad styrinformation till förskolenämnden.

I delårsrapport mars lämnas kort information om planeringen för omhändertagande av kommunfullmäktiges budgetuppdrag.

I delårsrapport augusti summeras verksamhetens utveckling mot kommunfullmäktiges mål under första halvåret.

I årsrapporten redovisas resultat och effekter av arbetet under året. En sammantagen bedömning av måluppfyllelsen lämnas och kommunfullmäktiges budgetuppdrag redovisas.